

Irrer ist amtlich – Beratung kann helfen!

Eine Aktion des Berliner Arbeitslosenzentrums (BALZ) mit Unterstützung
der Liga der Wohlfahrtsverbände, der Landesarmutskonferenz Berlin
und des Deutschen Gewerkschaftsbunds Berlin-Brandenburg

Послуги Центру зайнятості у Берліні

Інформація для біженців з України

Згідно з другою книгою Соціального кодексу з 1 червня 2022 р. біженці з України можуть отримувати допомогу по безробіттю II (Arbeitslosengeld II). Ця пам'ятка призначена для того, щоб ви могли зорієнтуватися, та надати відповіді на головні запитання.
Пам'ятайте: пам'ятка не є консультацією і може містити неповну інформацію.

1. Що таке «допомога по безробіттю II» (скорочено Alg II)?

Це допомога від держави для забезпечення прожиткового мінімуму. Призначенням та виплатою Alg II займається Центр зайнятості (Jobcenter).

2. Що входить у Alg II?

Alg II охоплює

- витрати на медичне страхування,
- оплату житла та опалення,
- витрати на загальні потреби (Regelbedarf), зокрема на харчування, одяг, товари щоденного використання та електроенергію.

Ви повинні підтвердити оплату житла в Центрі зайнятості. Якщо у вас є питання щодо відповідності оплати вашого житла, зверніться до Центру зайнятості або до консультаційного центру.

Після подачі заяви та за відповідних умов ви можете отримувати додаткові виплати, наприклад, для базового меблювання житла або для освіти та розвитку дітей. Вагітні та батьки-одиначки отримуватимуть додаткові виплати.

Таким чином, Центр зайнятості надаватиме вам підтримку під час пошуку роботи, наприклад, шляхом пропонування вакансій або забезпечення відвідування мовних та інтеграційних курсів.

3. Якщо я біженець (біженка) з України, я отримуватиму Alg II?

Так, якщо ви отримали тимчасове посвідчення на легальне перебування в країні або дозвіл на проживання відповідно до § 24 Закону про перебування іноземних громадян, та якщо ваші персональні дані були занесені у Центральний реєстр іноземних громадян. Якщо ідентифікація ще не була проведена, і ви вже отримуєте виплати у Службі соціального захисту (Sozialamt), можливо, Служба соціального захисту виплачуватиме вам фінансову допомогу, поки не буде проведена ідентифікація. Навіть якщо ви не впевнені в тому, що ви маєте право на отримання Alg II, ви можете подати заяву. Центр зайнятості перевірить, чи можете ви отримувати виплати.

4. Що мені потрібно, щоб отримувати виплати у Центрі зайнятості в Берліні?

- Ви повинні проживати у Берліні і мати дозвіл на перебування в Берліні.
- Вам потрібен договір оренди або, — якщо у вас немає договору оренди, — підтвердження від особи, у якої ви, наприклад, винаймаєте житло за договором суборенди, або потрібна адреса в Берліні (а також ім'я особи, у якої ви проживаєте), де ви щоденно зможете перевіряти поштову скриньку.
- Вам також потрібно відкрити поточний рахунок у Sparkasse або якомусь іншому банку. **Примітка:** у банку Postbank ви можете з українським паспортом відкрити поточний рахунок, не потребуючи для цього прописки.

5. Що я маю зробити, щоб отримувати Alg II?

Для отримання Alg II необхідно подати заяву. Заява подається у Центрі зайнятості у відповідному районі проживання. Якщо ви вже отримуєте виплати у Службі соціального захисту, вони триватимуть до 31 серпня 2022 року. Тоді вам потрібно лише подати заявку до 1 вересня 2022 року. Якщо ви ще не отримували жодних виплат від Служби соціального захисту, тепер ви повинні подати заявку на Alg II. Заповнити бланк «Основна заява» (Hauptantrag, HA). Бланк можна отримати в Центрі зайнятості або завантажити тут (натисніть на QR-код): «До основної заяви» (Hauptantrag, HA)

Примітки українською, які допоможуть вам у заповненні бланку, можна знайти за адресами (натисніть на QR-код): «Примітки щодо заповнення»

Заяву потрібно власноруч підписати.

Примітки: ми радимо заповнювати бланки з допомогою консультанта соціальної установи. Існує багато понять, які мають специфічні значення. Помилка у заяві може мати суттєві наслідки.

Заяву ви можете надіслати у Центр зайнятості поштою (за можливості рекомендованим листом («Einwurf Einschreiben»)) або факсом. Таким чином ви за потреби зможете підтвердити отримання вашого листа у Центрі зайнятості. Заяви не надсилаються електронною поштою.

Якщо у вас запланований прийом у Центрі зайнятості, за можливості придійте з особою, яка зможе перекладати для вас. Вас також може супроводжувати особа, якій ви довіряєте. Підписуйте тільки ті документи, зміст яких ви зрозуміли.

6. Хто має подавати заяву? Чи кожен член родини повинен подавати заяву?

Ні, заяву подає лише один член родини. Ця особа в Центрі зайнятості представляє групу людей, яким потрібні виплати (Bedarfsgemeinschaft). **Пам'ятайте:** усі особи, що входять до групи людей, яким потрібні виплати, мають свої зобов'язання перед Центром зайнятості. Перелік обов'язків можна знайти у питанні 10.

Якщо ви проживаєте зі своїми дітьми (до 25 років) або з людиною, з якою ви перебуваєте в стосунках, ви, ймовірно, і є групою людей, яким потрібні виплати (Bedarfsgemeinschaft). Чи маєте ви потребу у виплатах, залежить від того, в яких умовах ви проживаєте. Проконсультуйтеся!

7. Я проживаю в родині, яка вже отримує Alg II. Що буде, якщо я подам заяву?

Якщо у вас немає родинних зв'язків з цією родиною, то ви з цією родиною є групою людей, які проживають разом (Wohngemeinschaft). Таким чином, ви з вашими дітьми та людиною, з якою ви у стосунках, є окремою групою людей, яким потрібні виплати (Bedarfsgemeinschaft).

8. Я приїхав(-ла) в Берлін до своєї родини, яка вже отримує Alg II. Що буде, якщо я подам заяву?

Обов'язково проконсультуйтеся. Є різні варіанти: Залежно від того, у кого з ким є родинні зв'язки, ви можете бути групою людей, що потребують виплат (Bedarfsgemeinschaft), групою людей, які проживають разом (Wohngemeinschaft), або групою людей зі спільним домогосподарством (Haushaltsgemeinschaft). З юридичної точки зору, це дуже різні ситуації, від яких залежить розмір виплат.

9. Коли будуть здійснені виплати?

Після ухвалення заяви ви отримуєте Alg II за період від першого дня місяця, у якому ви подали заяву, але не раніше ніж 1 червня 2022 року. Зазвичай Центр зайнятості нараховує гроші завчасно на наступний місяць. Тобто, у червні ви отримуєте гроші за липень, в кінці липня — за серпень тощо.

10. Чи є в мене обов'язки після подачі заяви на отримання Alg II?

Так, у вас є певні зобов'язання. *Наприклад*, ви повинні

- відповідати на листи від Служби соціального захисту та за потреби надсилати документи,
- відвідувати мовні або інтеграційні курси, запропоновані Центром зайнятості,
- повідомляти про будь-які зміни. Це стосується насамперед зміни обсягу коштів на проживання, вашої роботи, зарплати або ваших сімейних стосунків.

Якщо ви хочете подорожувати, ви повинні отримати дозвіл від Державного офісу імміграції (Landesamt für Einwanderung, LEA) і отримати схвалення вашого Центру зайнятості *перед* виїздом, інакше ви ризикуєте закінчити термін дії вашого дозволу на проживання та втратити переваги, які ви отримуєте за дні відсутності треба віддати.

11. Я хочу поїхати. На що слід звернути увагу?

Якщо у вас був розподіл у Берлін, то для того, щоб **виїхати з Берліна**, вам необхідно *спочатку* отримати дозвіл від міграційної служби (LEA). Зазвичай, ви отримаєте дозвіл, якщо

- ви знайшли роботу поза межами Берліна, і якщо ви, працюючи на цій роботі, не матимете потреби у виплатах від Центру зайнятості (для цього не підходить так звана робота за мінімальну заробітну плату),
- ви можете відвідувати інтеграційні курси або курси для підвищення кваліфікації лише поза межами Берліна, що є необхідною умовою для фахової інтеграції,
- якщо ви починаєте проходити фахове навчання або отримувати освіту за межами Берліна, або
- якщо ваш чоловік, ваша дружина або ваша неповнолітня дитина мешкає поза межами Берліна.

Якщо ви продовжуєте отримувати виплати від Центру зайнятості, то *перед виїздом* вам потрібно отримати підтвердження від Центру зайнятості про покриття витрат на переїзд та оплату нового житла. Таке підтвердження має надати Центр зайнятості за майбутнім місцем проживання.

Якщо ви **переїжджаєте в межах Берліна**, необхідно отримати підтвердження від Центру зайнятості про виплати витрат на переїзд та оплату нового житла *до вашого переїзду*. Таке підтвердження ви можете отримати від Центру зайнятості відповідно до вашого поточного району проживання у Берліні.

12. Мою заяву на отримання Alg II було відхилено, що я можу зробити?

Обов'язково зверніться до консультаційного центру соціальної установи. Там ви зможете отримати інформацію, чи можете ви подати апеляцію проти рішення Центру зайнятості.

У вас залишилися запитання?

З Центром зайнятості виникли проблеми?

Проконсультуйтеся! Ви можете отримати безкоштовну консультацію у незалежних консультаційних центрах. На консультацію візьміть з собою лист від Центру зайнятості та інші важливі документи.

Консультаційні центри для мігрантів, які також консультують щодо допомоги по безробіттю II, можна знайти тут (натисніть на QR-код):

На нашому веб-сайті є перелік інших консультаційних центрів щодо допомоги по безробіттю II (натисніть на QR-код):

Пам'ятайте: У консультаційних центрах рідко є працівники, які говорять українською. За можливості приходьте на консультацію з особою, яка може для вас перекладати.

Подальша інформація розміщена на сторінках: www.berliner-arbeitslosenzentrum.de та www.beratung-kann-helfen.de.

Ця пам'ятка підготовлена в рамках проєкту «Незалежні соціальні консультації для безробітних та працівників з низьким рівнем прибутку» за рахунок Управління сенату зі справ інтеграції, роботи та соціальних питань.

Відповідальний редактор: Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ), Frank Steger, Kirchstraße 4, 14163 Berlin (Берлін), Тел. (030) 200 094 015

Irren ist amtlich – Beratung kann helfen!

Eine Aktion des Berliner Arbeitslosenzentrums (BALZ) mit Unterstützung
der Liga der Wohlfahrtsverbände, der Landesarmutskonferenz Berlin
und des Deutschen Gewerkschaftsbunds Berlin-Brandenburg

Leistungen der Jobcenter in Berlin

Informationen für Geflüchtete aus der Ukraine

Seit dem 1. Juni 2022 können Geflüchtete aus der Ukraine Arbeitslosengeld II nach dem Sozialgesetzbuch II erhalten. Dieses Infoblatt beantwortet dazu wichtige Fragen und gibt Ihnen eine erste Orientierung.

Beachten Sie bitte: Das Info ersetzt kein Beratungsgespräch und beansprucht nicht, vollständig zu sein.

1. Was ist Arbeitslosengeld II (kurz: Alg II)?

Das ist eine staatliche Unterstützung zur Sicherung des Existenzminimums. Zuständig für die Bewilligung und Auszahlung des Alg II sind die Jobcenter.

2. Was umfasst das Alg II?

Das Alg II umfasst

- die Kosten der Krankenversicherung,
- die Wohnkosten, einschließlich Heizung,
- den „Regelbedarf“ für den Lebensunterhalt, dazu zählen Lebensmittel, Kleidung, Waren des täglichen Bedarfs und Strom.

Ihre Wohnkosten müssen Sie gegenüber dem Jobcenter nachweisen. Bei Fragen zur Angemessenheit der Wohnkosten informieren Sie sich beim Jobcenter oder bei einer Beratungsstelle.

Auf Antrag *können* Sie unter bestimmten Voraussetzungen weitere Leistungen erhalten, zum Beispiel für die Erstausrüstung einer Wohnung oder für Bildung und Teilhabe Ihrer Kinder. Schwangere und Alleinerziehende erhalten einen Mehrbedarf.

Darüber hinaus unterstützt Sie das Jobcenter bei der Arbeitssuche, etwa durch Vermittlung von Arbeitsangeboten oder von Sprach- und Integrationskursen.

3. Ich bin aus der Ukraine geflohen, bekomme ich Alg II?

Ja, wenn Sie eine Fiktionsbescheinigung *oder* einen Aufenthaltstitel nach § 24 Aufenthaltsgesetz haben *und* Ihre persönlichen Daten im Ausländerzentralregister erfasst wurden. Wenn die erkennungsdienstliche Behandlung noch nicht erfolgt ist und sie bereits Leistungen vom Sozialamt erhalten, ist es möglich, dass das Sozialamt seine Leistungen solange weiterzahlt, bis Ihre Identität geklärt ist. Selbst wenn Sie nicht sicher sind, ob Sie einen Anspruch auf Alg II haben, können Sie einen Antrag stellen. Das Jobcenter muss dann prüfen, ob Ihnen Leistungen zustehen.

4. Was brauche ich, um in Berlin Leistungen vom Jobcenter zu bekommen?

- Sie müssen sich in Berlin aufhalten und das auch dürfen.
- Sie brauchen einen Mietvertrag *oder* – wenn Sie keinen Mietvertrag haben – eine Bestätigung der Person, bei der Sie zum Beispiel zur Untermiete wohnen, *oder* eine Adresse in Berlin (auch c/o), bei der Sie täglich nach der Post schauen können.
- Sie brauchen ein Girokonto bei der Sparkasse oder einer Bank. **Tipp:** Bei der Postbank können Sie mit Ihrem ukrainischem Personalausweis ein Girokonto auf Guthabenbasis eröffnen, ohne eine Meldebescheinigung zu benötigen.

5. Was muss ich tun, um Alg II zu bekommen?

Das Alg II wird auf Antrag gewährt. Den Antrag stellen Sie beim Jobcenter des Bezirks, in dem Sie wohnen. Wenn Sie bereits Leistungen vom Sozialamt erhalten, laufen diese bis zum 31. August 2022 weiter. Sie müssen dann also erst zum 1. September 2022 einen Antrag stellen. Erhalten Sie bisher keine Leistungen vom Sozialamt, sollten Sie jetzt einen Antrag auf Alg II stellen. Füllen Sie das Formular „Hauptantrag“ (HA) aus. Das Formular erhalten Sie im Jobcenter oder können es hier herunterladen (auf den QR-Code klicken):

Hinweise auf Ukrainisch, die beim Ausfüllen des Antrags hilfreich sein können, gibt es hier (auf den QR-Code klicken):

Sie müssen den Antrag *handschriftlich* unterschreiben.

Tipps: Wir empfehlen, die Formulare mit Hilfe einer Sozialberatungsstelle auszufüllen. Es gibt viele Fachbegriffe, die eine besondere Bedeutung haben. Fehler im Antrag können negative Folgen haben.

Den Antrag sollten Sie per Post, möglichst mit „Einwurf Einschreiben“, oder per Fax an das Jobcenter schicken. Dies ist wichtig, damit Sie den Zugang Ihres Antrags beim Jobcenter im Zweifelsfall nachweisen können. Ein Antrag per E-Mail reicht nicht.

Wenn Sie Termine beim Jobcenter haben, sollten Sie möglichst eine Person mitnehmen, die für Sie übersetzen kann. Sie können sich auch von einer Person begleiten lassen, der Sie vertrauen. Unterschreiben Sie nur etwas, dessen Inhalt Sie verstanden haben.

6. Wer muss den Antrag stellen? Soll jede Person in einer Familie einen Antrag stellen?

Nein, es stellt nur eine Person den Antrag. Sie vertritt die „Bedarfsgemeinschaft“ gegenüber dem Jobcenter.

Beachten Sie bitte: Alle Personen in der „Bedarfsgemeinschaft“ haben Pflichten gegenüber dem Jobcenter. Was zu diesen Pflichten gehört, finden Sie unter Frage 10.

Wenn Sie mit Ihren Kindern (unter 25 Jahren) oder Ihrem Partner beziehungsweise Ihrer Partnerin zusammenleben, bilden sie wahrscheinlich eine „Bedarfsgemeinschaft“. Ob eine Bedarfsgemeinschaft vorliegt, hängt auch von Ihrer Wohnsituation ab. Lassen Sie sich beraten!

7. Ich wohne bei einer Familie, die schon Alg II bezieht. Was passiert, wenn ich einen Antrag stelle?

Wenn Sie mit dieser Familie nicht verwandt sind, wohnen Sie und die andere Familie in einer „Wohngemeinschaft“. Sie bilden dann mit Ihren Kindern und Ihrem Partner oder Ihrer Partnerin eine eigene „Bedarfsgemeinschaft“.

8. Ich bin zu meiner Familie nach Berlin gezogen und sie bezieht schon Alg II. Was passiert, wenn ich einen Antrag stelle?

Lassen Sie sich unbedingt beraten. Es gibt nämlich unterschiedliche Möglichkeiten: Je nachdem, wer mit wem verwandt ist, können Sie eine „Bedarfsgemeinschaft“, eine „Wohngemeinschaft“ oder eine „Haushaltsgemeinschaft“ bilden. Das ist rechtlich ein wichtiger Unterschied, von dem auch die Höhe der Leistungen abhängt.

9. Wann wird das Geld gezahlt?

Nach der Bewilligung des Antrages erhalten Sie Alg II rückwirkend ab dem ersten Tag des Monats, in dem Sie den Antrag gestellt haben, frühestens ab dem 1. Juni 2022. Das Jobcenter überweist das Geld in der Regel im Voraus für den Folgemonat. Sie bekommen also Ende Juni das Geld für Juli, Ende Juli das Geld für August und so weiter.

10. Habe ich Pflichten, nachdem ich Alg II beantragt habe?

Ja, und zwar einige. *Zum Beispiel* müssen Sie

- Schreiben des Jobcenters beantworten und gegebenenfalls Unterlagen nachreichen,
- einen Sprachkurs oder Integrationskurs besuchen, der Ihnen vom Jobcenter angeboten wird,
- Veränderungen mitteilen, sobald sie eintreten. Das gilt vor allem bei einer Änderung Ihrer Wohnkosten, Ihrer Arbeitsverhältnisse, Ihres Einkommens oder Ihrer Familiensituation.

Wenn Sie verreisen möchten, müssen Sie dafür *vor* der Abreise die Erlaubnis des Landesamts für Einwanderung (LEA) haben und die Zustimmung Ihres Jobcenters einholen, andernfalls laufen Sie Gefahr, dass Ihre Aufenthaltserlaubnis erlischt und Sie für die Tage der Abwesenheit die Leistungen, die Sie erhalten haben, zurückzahlen müssen.

11. Ich möchte umziehen. Was muss ich beachten?

Wenn Sie eine Berlin-Zuweisung haben, benötigen Sie für einen **Wegzug aus Berlin** vorher die Erlaubnis des LEA. Eine Erlaubnis wird Ihnen in der Regel erteilt, wenn

- Sie außerhalb Berlins eine Arbeit gefunden haben, durch die Sie keine Leistungen des Jobcenters mehr benötigen (ein sogenannter Minijob reicht dafür nicht),
- Sie nur außerhalb Berlins einen Integrationskurs oder eine Weiterbildung besuchen können, die für Ihre berufliche Integration erforderlich ist,
- Sie außerhalb Berlins eine Berufsausbildung oder ein Studium beginnen oder
- Ihr Ehegatte oder Ihre minderjährigen Kinder außerhalb Berlins wohnen.

Erhalten Sie weiterhin Leistungen des Jobcenters, benötigen Sie *vor dem Wegzug* die Zusicherung des Jobcenters für die Übernahme der Umzugskosten und der neuen Wohnkosten. Die Zusicherung soll das Jobcenter am künftigen Wohnort erteilen.

Bei einem **Umzug innerhalb Berlins** sollten Sie vor dem Umzug unbedingt die Zusicherung des Jobcenters für die Übernahme der Umzugskosten und der neuen Wohnkosten einholen. Die Zusicherung erteilt das Jobcenter Ihres derzeitigen Berliner Wohnbezirks.

12. Mein Antrag auf Alg II wurde abgelehnt, was kann ich tun?

Kontaktieren Sie umgehend eine unabhängige Sozialberatungsstelle. Hier können Sie sich informieren, ob und wie Sie einen Widerspruch gegen die Entscheidung des Jobcenters einlegen können.

Sie haben weitere Fragen?

Es gibt Probleme mit dem Jobcenter?

Lassen Sie sich beraten! Dafür gibt es unabhängige Beratungsstellen, die Sie kostenlos unterstützen. Bringen Sie zum Beratungstermin die Schreiben des Jobcenters und andere wichtige Unterlagen mit.

Beratungsstellen für Migrantinnen und Migranten, die auch zum Arbeitslosengeld II beraten, finden Sie hier (auf den QR-Code klicken):

Weitere Beratungsstellen zum Arbeitslosengeld II nennt unsere Internetseite (auf den QR-Code klicken):

Beachten Sie bitte: In Beratungsstellen wird selten Ukrainisch gesprochen. Nehmen Sie daher eine Person zur Beratung mit, die für Sie übersetzen kann.

Weitere Informationen finden Sie auf unseren Internetseiten: www.berliner-arbeitslosenzentrum.de und www.beratung-kann-helfen.de.

Dieses Infoblatt wird im Rahmen des Projekts „Unabhängige Sozialberatung für Arbeitslose und Erwerbstätige mit geringem Einkommen“ aus Mitteln der Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales gefördert.

V. i. S. d. P.: Berliner Arbeitslosenzentrum evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ), Frank Steger, Kirchstraße 4, 14163 Berlin, Tel. (030) 200 094 015